

અગાધો અભિવાદ.

ખુતખમે સદાચરત

સદાચરત સંસ્થાના મોહનવી રોજીવ હિંદ આકાશ
લક્ષ્મી (૧૬) સંસ્થા

જે અમદાવાદે સ્થાપનાએ હિંદના સ્ત્રીના અભિવ
જ્ઞાનમાં સારીય ૭-૮-૬ રજાલેલ અમદાવાદ ૧૩૩૬
કોલોની. મુલ્ય ૧૬-૨૦ રૂ. અગાધો ૧૬૨૦ મુલ્ય
જે હિંદની આને પદ્મમાં આપ્યો હશે.

સુભાષી લક્ષ્મીના કાળી કાળી પ્રતીક કરનાર

મોહનવી રોજીવ આમલ.

આમલની રોજીવ, ખીલકાત કરી રહેલ.

સુભાષી આમલના રોજીવ આમલની રોજીવ
જે આમલના રોજીવના રોજીવના રોજીવ.

આમલના રોજીવ ૧૬૨૦ મુલ્ય ૨૫૦૦
જે આમલના રોજીવના રોજીવના રોજીવના રોજીવ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૩૧૧ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ પુત્રાનુક્રમ સંપાદન

વિષય પૃ: ૫૨૨૭

અક્ષાંશ અકેખર.

ખુતખખ સદારત

હમરત મોલાના મોલવી શેખુલ હિંદ માહમુદ
હસન (૨૬) સાહેબ

તે જમમઅતે મોલમાએ હિંદના ખીબ વાર્ષિક
જલસામાં તારીખ ૭-૮-૯ રખીલિલ અબ્બલ ૧૩૩૬
હીજરી. મુજબ ૧૬-૨-૨૧ નવેમ્બર ૧૯૨૦ હરની
મે દીલ્લી ખાતે પઠવામાં આવ્યો હતો.

ગુજરાતી તરબુમા કરાવી છપાવી પ્રસીદ્ધ કરનાર

મોહમદ ઈબ્રાહીમ બામલ.

મોનરદી સેક્રેટરી, ખીલાફત કમેટી રદિર.

મુરત બાગાતખાવ રોડ ઉપર આવેલા ધી “ઇન્ડીયા”
પ્રીં પ્રેસમાં કંચનલાલ યુનીલાલે છાપ્યો.

આવૃતિ પહેલી

૧૯૨૧.

પ્રત ૨૫૦૦

કીંમત પહેલેથી છેવટ મુધી વાંચી અમલ કરવો

પા ૩૦૨૨૮ ૩

પ્રજ્ઞાન વિજ્ઞાન મંત્રાલય
અમદાવાદ
સરકારી કોપીરૂમ-અમદાવાદ
૯૩૫૫

કૃપાળુ, દયાળુ અલ્લાહના નામથી શરૂ કરું છું

ઓ અલ્લાહ ! તુંજ સ્તુતિને પાત્ર છે. આકાશો, અને જમીનો, અને તમામ પેદા થયેલી વસ્તુઓનો તુંજ રક્ષક છે. સ્તુતિનો હકદાર તુંજ છે. આકાશો, જમીનો, અને પેદા થયેલી દરેક વસ્તુઓનો તુંજ પાદશાહ છે, (તેથી દરેક રીતે) સ્તુતિનો તુંજ હકદાર છે. તારો વાવડો ખરેખર છે, તારો દીદાર ખરેખર છે. તારી વાતો સાચી છે. સ્વર્ગ ખરેખર છે. નર્ક ખરેખર છે. તમામ નખીયો સાચા છે. મોહમ્મદ (સ) સાચા (રસુલ) છે, કયામત ખરેખર આવવાવાળો છે. ઓ અલ્લાહ ! હું તારો તાબેદાર છું. તારા ઉપર હમાન લાગ્યો છું તારીજ ઉપર મારો વિશ્વાસ છે, અને મેં તારી તરફ વલણ કરી છે, અને તારા આધારેજ મેં (ખાનગીમાં) અગડો (ખરીદાત માટે) કર્યો છે. અને તારીજ પાસે તેનો ફેસલો કરાવવા માટે આવ્યો છું. ઓ અલ્લાહ ! મારા આગળ પાછળ બધા પાપોને માફ કરી દે ! તુંજ સર્વથી આગળ અને સર્વથી પાછળ બાકી રહેવાવાળો છે. તારા વગર કોઈ પુન્ય નથી. ઓ અલ્લાહ ! તું તારા બંદા, અને રસુલ (સ) પર સલામતીઓ ઉતાર ! જેવણું પવિત્ર નામ મોહમ્મદ (સ) છે. જેવણું ખુશ્કી નીશાનીઓ લઈ આવ્યા હતા. તેવણું કુટુંબીઓ, અને દોસ્તો ઉપર પણ સલામતીઓ ઉતાર ? ઓ સંપુર્ણ, અને કાયમ રહેવાવાળા ખુદા ! અમે તારી રહમતની સાથે તારી પાસે ફરયાદ ચાલીએ છીએ, અમારી ફરયાદ શાબજ ? અને અમેને જલ્દીમોના પંજથી તારી રહમતના આધારે બચાવ ! ઓ ! દયાળુઓમાં સર્વથી વધારે દયા કરવાવાળા.

એ પછી આ ખાકસાર, એક તુચ્છ તણુપાં સમાન પવિત્ર આલીમો હસલામી લાઇઓ, અને દેશ બંધુઓની ખીદમતમાં એ અરજ કરે છે કે આપ સાહેબોએ મારા જેવા નાયોજ જઈને જે મહાન કાર્ય માટે ચુટી કાઢ્યો છે, તે માટે હું આ તમારા નિર્મળ પ્રેમ, અને માન વધારવા માટે તમે સાહેબોનો ખરા અંતઃકરણ પુર્વક આજાર માનવાની સાથે એ અરજ કરું છું, કે પ્રમુખની જોખમદારીની જરૂરતા, અને ચાલુ જમાનાની હોશિયારી કરે એવી ખેચતાણ ભરી મોત, અને જીવન પર નજર રૂંતાં, હું મારી છેલ્લી પાંચ વરસની કેદ, અને ચાલુ લાંબી માંદગીના કારણે

પ્રમુખની જગ્યા માટે મારી જાતને અપુર્ણ જોઈ હું કારણ કે આવા નાણુક, અને હાથબયા વખતમાં આવા મોટા ધાર્મિક અને કામી મેલાવડાના પ્રમુખપણા માટે એવો પ્રમુખ ચુંટાવામાં આવતો, કે જે દરેક વિષયોથી ખબરદાર હોય, જેની દીમાગી શક્તિ ચાકવાવાળી ન હોય, જેનો દીલી ધરિદો મુજવાવાળો ન હોય જેના દરેક અગ્યવો મજબુત હોય, એમ જાત તમો સાહેબોએ મને આ ધાર્મિક, અને કામી સલાના પ્રમુખ માટે ખાસ કર્યો, તો મારી પાસે કાઈ પણ હિલાજ ન રહ્યો, કે હું 'ખુદાનું' નામ લઈ તે સેવા બજાવવા માટે ગરદન જુકાવું, અને ખુદાના મદદ કરવા ઉપર વિશ્વાસ રાખી, ઇસલામ અને ઇસલામીઓની ચાકરી કરવા માટે તૈયાર થઈ જાઉં.

મહેરબાન સાહેબો—મારી આ નમૂતા પુર્વક અરજ ઉપર પણ સંપૂર્ણ ધ્યાન આપે છે કે ઘણા મહીનાઓની ચાલુ લાંબી માંદગારી કારણે મને શંતોષ કારક વિચાર કરવાનો વખત મળ્યો નથી તેથી હું જે વાતો તમો સનમુખ ધરું, તેમાં જો કાંઈ પણ રીતની જુલ હોય, આવવા વાક્યો વિખરાયલી હાલતમાં હોય, તો મારા ઉપલા ઉગરને ધ્યાનમાં લઈ મને માફ કરશો. કારણ કે ઉગર વડીલો કબુલી થયે છે.

ગૃહસ્થો—આજે જે જલસામાં આપ સાહેબો પધાર્યા છો, અને લાંબી મુસાફરીની તકલીફ ઉઠાવી લાગ લાગે છે, એ તે પવિત્ર મેલાવડો છે, જેને માટે પવિત્ર કારાનમાં હક તઆલા ફરમાવે છે કે, “તમો સહા-આઓ સાથે એ કામમાં સંમતિ થયો ?” અને વળી ફરમાવે છે કે, “તેઓનું કામ પોત પોતામાં મશવેરો કરી લેવું છે.” અને વળી છે કે, “ખુદાનો ડર, અને નેહીની સાથે તમો એકમતી કરો ?” એટલે ખુદા પાકે પોતાના બહાલા રસુલ (સન્)ને પણ એવો હુકમ કર્યો, કે તમો તમારા દોસ્તોની સાથે મશવેરો કર્યા કરો ? અને પછી ઇસલામીઓનો કબજો પણ એમ બધાં કર્યો, કે તેઓ પોતાના કામોને પોત પોતામાં મશવેરો કરીને ફેસલો આપે છે એ ઉપરથી સાફ રીતે સાબેત થઈ ગયું કે મુસલમાનોના તમામ કામો, તેમાં ખાસ કરી એવા કામો કે જેને ઇસલામી તમામ આલમથી નીસળત છે, તે પોતપોતામાં એક મત સાથેજ થવા જોઈએ એ હુકમ તો એવા જલસાઓના દુરસ્ત થવાની ખુનયાદ

નાખે છે. કે જે માત્ર મશવેરા લેવાને માટે કરવામાં આવે. હવે જે ત્રીજું ફરમાન છે કે “ ખુદાનો ભય, અને નેકીની સાથે તમે એક મતી કરો ? ” એ વાક્ય એવા મેલાવડાઓની તરફને ખાસ કરે છે. એટલે મશવેરાના મેલાવડાનું ખુદાના ડર, અને નેકી ઉપર હોવું અવશ્ય જરૂરી છે. એવા તમામ મેળાવડા કે જેનો મૂળ હેતુ માત્ર પવિત્ર દીનની તરફદારી, અને રક્ષા હોય, અને જેમાં નેકી, અને બલાઈના રસ્તાઓ તરફ ધ્યાન દોડાવવામાં આવે, અને જેમાં ખુદા પાકનો ડર હોય, એવા તમામ મેળાવડાઓ કરવા, અને તેમાં ભાગ લેવો, ખુદા પાકના કુકો પર ચાલવું, અને તેના રસુલ (સં)ના રસ્તે દોરવું છે.

ચાલુ જમાનામાં ઇસલામના દુશ્મનોએ જીલમ કરી પવિત્ર મઠકોને છુંટવી લીધાં, અને ખીલાફતને પાયમાલ કીધી. અને ઇસલામીઓના પવિત્ર જાન, અને માલથી વધુ બહાલા દીનને બે ઇજ્જત કીધો અને ઇસલામી બાઇઓના જાન, માલ, ઇજ્જત, આખરે બરબાદ કીધી. એ માટે ઇસલામીઓની ઉપર ફરજ થઇ ગયું, કે તેઓ પોતાના દીની બાઇઓની હમદર્દી અને મદદ, અને પવિત્ર ધર્મના રક્ષણ, અને ઇસલામના દુશ્મનનો નાશ કરવાને માટે તૈયાર થઇ જાય. એ ફરજમાં ચીન, જાવા, હિંદ, તુર્કસ્તાન, જીખારા વીગેરે દરએક જગ્યાના મુસલમાનો બરાબર છે. કાઇનું પણ ખાસપણું નથી, જે જગ્યાએ લડાઇ હતી. તે જગ્યાએ જેવી રીતે ત્યાંના ઇસલામીઓ પર ફરજ હતું. કે તેઓ પોતાના દીની બાઇઓનું રક્ષણ કરે, અને ઇસલામના દુશ્મનનો નાશ કરે, તેવીજ રીતે દુન્યાના તમામ ઇસલામીઓ પર પોતાના એકબાઇ અને યુરોપીઅન દુશ્મી ઇસલામીઓની મદદ કરવી, અને ઇસલામના દુશ્મનને નાશ કરવું ફરજ હતું. અમર મદદ કરવાના રસ્તાઓ, અને ઇસલામના દુશ્મનના નાશ કરવાની સુરતો જીલ્લિ હોય.

જમદયતે એકમાએ હિંદની આગળ ન્યાં જેવી રીતે બીજાં ધાર્મિક, અને ઈસ્મી ફરજો છે, ત્યાં આ વખતે આ ફરજ પણ છે. અને આ વખતે તમામ બીજાં ફરજોથી આ ફરજ વધુ આગળ, અને જરૂરી છે.

હવે એ સવાલ ઉઠે છે, કે હિંદના ઇસલામીઓને દેશાવરના ઇસલામીઓની સાથે એવી તો શું નીસખત છે, કે જેથી સાત સમુદ્ર પાર વસવાવાળાઓની જનથી, અને માલથી મદદ કરવી ફરજ થઈ જાય ? એનો જવાબ એ છે, કે ઇસલામે પોતાના તાબેદારો, અને પવિત્ર ક્ષેત્રો પઢવા વાળાઓની વચ્ચે એક સંપી, અને ભાઈપણીની એક એવી નીસખત કાયમ રાખી છે. કે જે તમામ કામી અને બનાવટી એક સંપીઓથી ઝેંપટ છે. એમાં જનત, લીધાંસ, અને રંગનો કાંઈ પણ ફેર રાખ્યો નથી. માત્ર ખુદાએ વાહેદ ઉપર હમાન લાવવું એક પશ્ચિમના માણુમને પુર્વના રહેવાવાળાની સાથે ભાઈ બનાવી દે છે. અને પુર્વના રહેવાવાળાઓમાં જેવી રીતે એક બીજાની સાથે નીસખતો હોય છે, તેવીજ રીતે તે પશ્ચિમના રહેવાળા સાથે એક બાઈની જેમ બીજા ભાઈ સાથે નીસખત હોય છે, તેવીજ રીતે કાયમ થઈ જાય છે. હક તઆલા ફારાને પાકમાં ફરમાવે છે કે

“તમામ મુસલમાનો [પોત પોતમાં] ભાઈ ભાઈ છે,” અને નખી (અલ): ફરમાવે છે કે, “તમામ મુસલમાનો ઉપર જફરી છે, કે એક બીજા માટે એવા દર્દી થઈ જાય, કે જેવી રીતે માથું દુઃખતું હોય તે વખતે શરીરના બધા અવ્યવો દુઃખ ઉઠાવે છે ” અને વળી ફરમાવ્યું છે કે, “તમામ મુસલમાનો એકજ શરીરની જેમ છે. અગર આંખમાં દુઃખ હોય તો બધું શરીર દુઃખી ઉઠે છે. અને માંથું દુઃખતું હોય તો બધું શરીર તકલીફ ઉઠાવે છે. ”

એવીજ રીતે એક મુસલમાનના દુઃખથી તમામ મુસલમાનોને ઇબ્ન પહોચવી આવશ્ય જરૂરી છે.

હક તઆલા, અને તેના રસુલ (સ૦) ના પવિત્ર હુકમોથી સાફ રીતે સાબિત થઈ ગયું, કે એક ઇસલામીને બીજા ઇસલામીના દુઃખથી એવીજ રીતે તકલીફ પહોચવી જોઈએ, જેવી રીતે એક અવ્યવના દર્દી

ખીજી અવ્યવોને ઇજા પહોંચે છે. અને એ ઉપરથી એ પણ સામેત થઈ ગયું, કે ઇમાન સંપૂર્ણ તેજ વખતે કહેવાશે, કે એક મુસલમાનને ખીજા મુસલમાનના દુઃખથી વગર અખત્યારે ઇજા પહોંચે જેવી રીતે એક અવ્યવના દુઃખથી ખીજા અવ્યવોને વગર અખત્યારે ઇજા પહોંચે છે. અને વળી નખી (અલ) ફરમાવે છે કે. “એક ઇસલામી ખીજા ઇસલામીનો ભાઈ છે. તેની ઉપર જીલમ ન કરે. અને દુશમનના પંજામાં છાંડી ન દે.” અને વળી સહી મુસલીમની એક રીવાયતમાં છે કે, “તેની ઉપર જીલમ ન કરે, અને તેનો મદદ કરવા થઈ મોહું ન ફેરવે અને તેને બે ઇજાત ન કરે.” અને વળી ફરમાવ્યું છે કે, “જો મુસલમાન કાંઈ મુસલમાનની એવી જગ્યાએ મદદ ન કરે, જ્યાં તેની ઇજાત છુટવામાં આવતી હોય અને તેની આબરૂ પાયમાલ થતી હોય. તો ખુદાપાક તેની મદદ ન કરશે. જ્યાં તેને ખુદાપાકની મદદની જરૂર હશે. અને જો કાંઈ મુસલમાન કાંઈ મુસલમાનની એવી જગ્યાએ મદદ કરશે. જ્યાં તેની ઇજાત છુટવામાં આવતી હોય, અને આબરૂ પાયમાલ થતી હોય તો ખુદાપાક તેની મદદ કરશે. જ્યાં તેને ખુદાપાકની મદદની જરૂર હશે.” અને વળી છે કે, “મુસલમાન મુસલમાનનો ભાઈ છે, અને તે તેમ મુસીબતથી છાંડાવે છે. અને તેનું છુપું રક્ષણ કરે છે.”

હક તઆલા, અને તેમ: રજુલ (સ૦) ના આ ફરમાનો છે. અને પવિત્ર ઇસલામના આ ફયદ્યા બધાં હુકમો છે. જેથી કરી હીદના મુસલમાનો પોતાના દરયા પારના મુસલમાનોની મદદને પોતાના પવિત્ર ધર્મનું નિર્મળ ફરજ સમજે છે. અને ખાત્રી પુર્વક માને છે, કે અગર અમોએ આવા દુઃખ બધાં સમયે તેઓની મદદ ન કરી, અને કાનોમાં તેલ નાખી બેસી રહ્યા, અને તેઓને દુશ્મનોના પંજામાં છાંડી દીધા. અને બને એટલી કાશીશ ન કરી; તો કયામતને દીવસે ખુદાપાકના મજબૂતી છુટકારો અશક્ય થઈ પડશે.

ઇસલામના પ્રકાશ પહેલાં બજવાન લોકો પોત પોતામાં હમદર્દી હાસિલ કરવા માટે દુન્યાની કામોમાં એવો રીવાજ હતો, કે તેઓ એક

ખીજની સાથે એક સંપી, અને કાલકરાર કરતા હતા. જે એ કામો પોત પોતામાં કાલકરાર કરતી, તે એક ખીજની મદદ કરતી. એક ખીજની સાથે મળી, દુશ્મનોની સાથે લડતી. એ કાલકરારની રીત આજ સુધી નોન મુસલ્લીમ કામોમાં ચાલુ છે.

ઇસલામએ એ કાલકરાર, અને દોસ્તીને પોતપોતામાં જરૂરી સમજી નથી. પણ વગર જરૂરી સમજવાથી એ મતલબ નથી, કે મુસલમાનોને એક સંપી અને દોસ્તીની જરૂરત નથી એનું કારણ એ હતું, કે ઇસલામીઓને તેઓના પવિત્ર ધર્મે એ પોતપોતાની એકસંપીના આધારે વધારે મજબુત બનાવ્યો છે. જે વખતે એક માણસે “લાઈલાહા હાકલ્લાહ, મોહમ્મદુર્રસુલ્લાહ” કહી દીધું, તેજ વખતે તે ખીજ તમામ મુસલમાનોના ભાઇ થઇ ગયો. પછી તે પશ્ચિમ દેશનો રહેવાવાળો હોય, કે પુર્વને છેડે વસ્તો હોય, ગોરો હોય, કે કાળો, કાંઈપણ ફેર રાખ્યો નથી.

મુજબ આખત એમ છે કે, કાલકરાર કરવાથી ત્રણ લાભો મળે છે. એક તો એ કે તેણે જેની સાથે મિત્રતા કરી છે, તેના હુમલાથી તે નીડર થઇ જાય છે. ખીજું એકે કાંઈ ત્રીજા સાથે મળી તેની ઉપર હુમલો કરશે નહીં. અને ત્રીજું એકે જ્યારે એ કાંઈ પોતાના દુશ્મન ઉપર હુમલો કરશે, તો તે તેને મદદ કરશે.

એ ત્રણે બાબતો એક માણસ ઉપર મુસલમાન થતાજ ફરજ થઇ જાય છે. દાખલા લેએ પહેલી વાત એ કે તેણે જેની સાથે કાલકરાર, અને મિત્રતા બાંધી છે, તેના હુમલાથી નીડર થઇ જાય છે એ માટે ફરમાવ્યું છે કે, “મુસલમાનોને ગાળ આપવી પ્રીસ્ક, અને તેની ઉપર હુમલો કરવો કુફર છે.” ખીજી હદીસમાં છે કે, “મુસલમાનોને ખીજા મુસલમાનના જીન, માલ, આખરે ઉપર હુમલો કરવો હરામ છે.” વળી ફરમાવ્યું છે કે, “બુચ્ચો ! મારી પછી કાફરોની જેમ ન થયો, કે એક ખીજની ગરદન મારો.” વળી ફરમાવ્યું છે કે, “જે માણસ કાંઈ મુસલમાનને બાણી બેધ મારી નાંખશે, તેના બહલો દોઝખ છે, તેમાં તે સજા રહેશે, અને તેની ઉપર ખુદાનો ગજબ, અને ધિકકાર ઉતરશે, અને તેને માટે હુક તઆલાએ સખત સબ્બ તૈયાર કરી છે.”

હવે બીજી બાબત એ છે કે, એક ઇસલામી બીજા ઇસલામી તરફથી એવી ચિંતા ન રાખે, કે તે તેના દુશ્મનની સાથે મળી તેના ઉપર હુમલો કરશે. એ માટેના હુકમો પણ જુઓ ? “ મુસલમાનો કાફિરોને પોતાના દોસ્ત મુસલમાન વિરુદ્ધ ન બનાવે, કે કાફિરો સાથે મળી મુસલમાનોની સાથે લડે. ” ઉપસી કારાન શરીફની આચારના ખુલાસામાં “ તફસીરે ઇબ્ને જરીર ” માં લખ્યું છે કે, “ આ આચારના એવા બાવાર્થ થાય છે કે, અય મુસલમાનો ! કાફિરોને પોતાના દોસ્ત, અને મદદગાર ન બનાવો ? કે જેથી તમો તેઓની ધાર્મિક બાબતોમાં દોસ્તી કરો. અને તેઓની મદદ ઇસલામીઓ વિરુદ્ધ કરો. ”

ત્રિજી બાબત એ છે કે, અગર મુસલમાન કોઇ ઇરલામના દુશ્મન ઉપર હુમલો કરે, તો તમામ મુસલમાન તેની મદદ કરે. એ વિશે નખી (અલ,નું) સાફ ફરમાન “ અલુદાઉદ ” માં છે કે, “ તમામ મુસલમાન ઇસલામના દુશ્મનના મોકાબલામાં એક હાથ છે. ” એટલે ઇસલામના દુશ્મનના મોકાબલામાં મુસલમાનોએ એવી રીતે કામ લેવું જોઈએ કે તે બધાઓની હરકત એકજ હાથની હરકત છે.

જ્યારે સાબેત થઈ ગયું, કે મુસલમાનો માટે આ રસમી કોલકરારોની બધી જોખમદારી ઇસલામ લાવતાંજ હાંસલ થઈ જાય છે ત્યારે મુસલમાનને મુસલમાનની સાથે ચાલુ રીવાજ પ્રમાણે લેખીત, અથવા કબુલાતી કોલ કરારની કોઈ જરૂરત નથી. હવે રહી એ વાત કે મુસલમાન કોઈ બીજી કામ સાથે કોલકરાર, એક સંપી કરે, અને તેનો તે નોન મુસલ્મી કોઇપણ રીતે વચન લાંગ ન કરે અને પોતાના વચન ઉપર મક્કમ પણે કાયમ રહે તો એ એક જુદીવાત છે.

હવે જોવાનું એ છે, કે આજે દુન્યાની તે કામો કે જે પોતાના રસમી કોલકરારોને ઓટ ગણે છે. તેઓને શું સન્તા છે, કે તેઓ આ આસમાની કોલકરાર, અને ધાર્મિક રૂખને રોકી દેયે. અથવા એમ કહે કે, હિંદના ઇસલામીઓને તુર્કી, એરાક, અથવા સીરીયાના ઇસલામીઓની સાથે શું નીસબત ? એઓ શા માટે બરાકા પાડે છે ? એઓ તેઓને પોતપોતાની ઠીઠી છાંયે કે ઇસલામીઓમાં પોતપોતામાં એક સંપી, અને

કોલકરાર મનુષ્યે કાયમ કરેલા નથી, પણ ખુદાએ વાહેદના નીમેલા છે, અને સખત તાઝીદની સાથે ધાર્મિક ફરમાનો એ કાયમ કરેલા છે. અમે-રીકાવાળા યુરોપમાં આવી તમારી મદદ કરે, એ કાયદા, અને ન્યાય વિરૂધ્ધ કોલકરાર તમને લાચાર બનાવી દેશે છે, ત્યારે ખુદા, અને તેના નખી (સ)ના પવિત્ર ધર્મએ કાયમ કરેલા કોલ કરાર તેઓને એમ હુકમ કરે, કે તમે તમારા દીની લાખ્યા પછી તે ગમે ત્યાંના હોય, તેને મદદ કરો ? તો શું ! તે યુનોહ કહેવાશે ? કાપપણ મનુષ્યે ઘડેલા કાયદાઓને સત્તા નથી ? કે તે ઇસલામીઓને તેઓની ધાર્મિક ફરજો અદા કરતાં અટકાવી શકે, અથવા તેઓના દુરસ્ત ધાર્મિક વિષયોને ધાર્મિક ન બતાવે.

અહીંયા આપણી તખીયતમાં એક કુદરતી રીતે સવાલ ઉત્પન્ન થાય છે, કે એ શું બનાવે છે ? કે જેણે ઇસલામીઓને દુઃખી, અને બેચેન કરી દીધા છે ? અને તે કયા કારણો છે ? કે જોને લીધે હિંદની બહાર વસવાવાળાઓની સાથે હમદર્દી, અને મદદ ફરજ થઇ ગઇ ? એનો જવાબ આપવા, અને શાંતિજવા માટે ચત્ચરનું દીલ અને ફાલાદનું કલેજું જોઇએ અને તેના વિગતવાર અર્થાન માટે ધણું લાલુ વખત જોઇએ તે માટે પહેલાં તો હું મારી કમતાક્તીના કારણે, અને ખીજું વર્તમાન પત્રો, અને આમ સલાઓમાં તે વિષય ખુલ્લે ખુલ્લી રીતે પ્રગટ થઇ ગયેલો હોવાના કારણે તે માટે માત્ર થોડાં વાક્યો ઉપર ટુંકમાં સમાપ્ત કરું છું.

બહાલા સાહેબો—ઇસલામી આલમમાં ભૂતકાળની કેટલીક પાખલી સદીઓથી તુર્કીના નામદાર સુલતાન ઇસલામી જહોજલાલી અને મક્કા શરીફ, મદીના તેયેબા, ખૈયતુલ મુહદ્દસ, એરાક વીજેરે તમામ ઇસલામી પવિત્ર મસ્જીદોના રક્ષણ માટે પોતે અને તેવજીની સહતનત જોખમદાર હતી. એક મોટામાં મોટી ઇસલામી આલીમોની મંડળી નામદાર સુલતાનને ખલીફતુલ મુસલેમીન માનતી હતી અને નામદાર સુલતાન ખીલાફતના કામને ધણીજ ખુબી સાથે બજાવતા હતા, એવજીની સહ-જનતની ચહતી, અને રાજ્યના વિસ્તારનું વધવું ખીસ્તી રાજ્યોની આખ્યોમાં કાંટાની જેમ અટકવું હતું. અને એઓ ચદાથી જેમ ચાહતા હતા, કે ખલીફતુલ મુસલેમીનની તાકત ઘટાડી દેવી જોઇએ, અને કોન્સ-ટાન્ટીનોપલ પર કબજો કરી યુરોપમાંથી ઇસલામનું નામ નાશુદ કરવું જોઇએ, પણ તુર્કીના નામદાર સુલતાન એ ખીસ્તી વરજોના વચ્ચે

ખત્રીસ દાંત વચ્ચે એક જીભની જેમ સાચા, અને સલામત હતા. અને ખલીફતુલ મુસલમાનીને ઇસલામ માટે જીવતાં મુકાબલો, આ ખીજાઓના હકોને જીલમ કરી ઝુંટવી લેનારાઓની ઇર્ષાખોર જરૂરોને પુરી થવા દેતો ન હતો. એમ છતાં ઇસલામના વેરીઓના લોભી દાંત ગરીબ તુર્કોના શરીરમાંથી માંસના લોચડા નોચતા રહ્યા. અને ૧૮૭૭થી આ છુટકાટનો સીલસીલો એકતારો ચાલુ રહ્યો. ઇજિપ્ત જેવા માલદાર દેશ, કીબર્સ, ત્રીપોલી, સેલોનીકા, ગ્રીક, બલ્ગેરીયા, સર્વીયા, અલબેન્યા, વીગેરે જગ્યાઓ એક પછી એક આ વરૂઓની ભુકનો આધાર થઇ ગઇ, અને એ મોટા કાળીયાઓને એવી રીતે હજમ કરી ગયા, કે ડકાર પણ ખાધો નહીં છેવટે આ મોટી યુરોપી લડાઇનો વખત આવ્યો, અને કાંઈ એવું કારણ ઉત્પન્ન થયું, કે તેમાં તુર્કોને પણ ભાગ લેવો પડ્યો, અને ભાગ પણ તે પાર્ટી તરફ લેવો પડ્યો, જેના વિરૂદ્ધ ધ્રિંટન હતું. આ વખતે તમામ દુન્યાના મુસલમાનોને તેમાં ખાસ કરી ધ્રિંટન રાજ્ય સત્તામાં વરવાવાળાઓની આગળ જે મુસીબતો આવી છે, તેને તે ખુદા કે જે ધણો જાણુકાર, અને હીકમતવાળો છે, તેજ વધારે જાણુ છે.

ધ્રિંટન પ્રધાન મંડળ એ પોતાની ઇસલામી રૈયતને વખતો વખત એવી ખબર, અને ખાત્રી આપી. કે તમારા પવિત્ર મથકોને કાંઈપણ આંચ પહોંચશે નહીં. અને કોન્સ્ટાન્ટીનોપલ ઉપર કોઈ પણ દુશ્મની ભયો કબજો કરવામાં આવશે નહીં. ઇસલામીઓનું આ જીકા ભરોસા ઉપર યકીન કરી બેસી રહેવું, ધણીજ લયકર જીલ હતી. તેનો કડવાસ આજે તેઓના રહાની સ્વાદને કડવો બનાવી રહ્યો છે, પણ બનાવ એમજ બન્યો, કે મુસલમાનો ખાત્રી પુર્વક થઇ ગયા, અને ધ્રિંટનને જન, અને માલથી મદદ કરી ધ્રિંટનની ફતેહના કારણુ પોતે બન્યા.

ધ્રિંટનના ખુદ સ્વાર્થાં ચખરાકોએ હવાની દીશા પોતાની તરફ જોતાજ ચાલાકીની ચાલો ચાલવા લાગ્યા, અને તમામ દુન્યાની બેએબ કોમોની આખ્યોમાં ધુળ નાંખી, પોતાના બધા વચનોનો ભંગ કરવા લાગ્યા

પવિત્ર મથકો પર કબજો કરી લીધો, કોન્સ્ટાન્ટીનોપલને લશ્કરી કબજામાં જકડી લીધું, રમનાં ગ્રીકોને આપી દીધું, અરબને લોભ આપી ખલીફતુલ મુસલમાનીથી બેવફા બનાવી દીધો, તુર્ક સીપાહો પાસે હથિયાર

મુકાબી લડાઈ બંધ હતી, તે દરમ્યાન તે ચરીઓને હાથપગ વગરના બનાવી શરમ જારી કરતો પર સહી કરવાને માટે લાચાર બનાવી દીધા, મુલેહની કરતો પર આસ રીતે ખીલકતને નાશુક કરવાની શરતો લખવામાં આવી, ઇશલામીઓની અલીફતુલ મુસલેમીનથી ધાર્મી સરપરસ્તીની નીચળત કાપી નાંખવામાં આવી, તુરકીના નામદાર ગાદી વારસને નજર કેદ કીધા અને એવી રીતે ખીળ હળદો ન્યાય વિરુદ્ધ મુલુકો કર્યા.

એ લડાઈમાં સીરીયા, અરબ, સ્મર્ના, તુરકી વગેરેના ઇશલામીઓ પર મુસીબતોના પહાડો ભોડી પાડ્યા, લાખો મુસલમાનો બેથુનાહ મારી નાંખવામાં આવ્યા, લાખો સ્ત્રીઓ વીધવા, અને બચ્ચાઓ યતીમ થઈ ગયા, હળદો મુસલમાનો ધર બરબાદ થઈ જવાથી, દેશ તજ પરદેશ નાશી ગયા અને આજે પરદેશમાં રસ્તાઓ પર અને મેદાનીમાં મદદગાર વગર પડ્યા છે, સેંકડોના શરીરે વસ્ત્ર પથુ નથી, અને એટલો ખોરાક પથુ નથી કે જેથી માત્ર જીખના દેવથી પોતાનો પ્યારો જીવ બચાવી શકે સ્મર્નામાં હળદો વગર થુનાહ મારી નાંખવામાં આવ્યા, અને સ્ત્રીઓની લાજ છુટવામાં આવી.

આ તે આત્મ ઘાતક બનાવ છે કે જેણે તમામ દુન્યાના મુસલમાનોને બેચેન બનાવી દીધા છે. અને જેના દીલમાં એક જરા પથુ ઇમાન બાકી છે, તે પારખી જેમ બેકરાર છે. અને પોતાના ધાર્મી, સદાચરણી, ન્યાયી હંકોને સમજે છે, કે આપણા આ દુઃખી લાખઓની હમદર્દી, અને મદદ માટે ઉઠી ઉભો થાય, અને બને ત્યાં સુધી પોતાના આ દુઃખી લાખઓને દુશ્મનોના યુદ્ધમાંથી બહાર કાઢે અને જલ્લીઓના પંખથી છાકાવે,

ઇમાની લાખબંધોની એક આલમગીર લહેર ઉઠી, અને તે એક પળવારમાં પુર્વથી પશ્ચિમ, અને ઉત્તરથી દક્ષિણ પહોંચી ગઈ, અને તેણે મુતેલાઓને જગાડી દીધા, અને જગતાઓને ઉભા કરી દીધા, અને ઉભેલાઓને દોડાવી દીધા. ખુણે જરાઈ અલ્લાહ અલ્લાહ કરવા લાગ્યા, કીલાબના કીમા લાલ્મે ધલ્યો, મદ્રસાઓમાં બેસી વિજળીના જેવું સાદ, અને તેજ વિવેચન કરવા લાગ્યા આલીમો, ફુકાનપર બેસી પેપાર કરવા-લાગ્યા, માલ ઉંચકનારા મજૂરો વીગેરે સર્વ એક સદ્માં આવી ઉભા

બાંધ ગયા, એટલુંજ નહીં પણ મિત્ર રાજ્યો તેમાં ખાસ કરી બ્રિટનની સાથે, અને હક વગરની લુટની ફરેખી જાણ જોઈ એકવીસ કરોડ હિંદુ બાંધાઓ પણ ગરીબ તુર્કોની હમદર્દીને માટે તૈયાર થઈ ગયા.

એ ફરજીતો મુસલમાન બાંધાઓની મદદની સાથે નીસબત રાખે છે. જેમાં ધનસાની હમદર્દી. અને સદાચરણી લાજના કારણે હિંદુબાંધાઓ પણ મુસલમાનોની સાથે કામ કરી રહ્યા છે એ પછી બીજું ફરજી ધર્મની તરફદારી, અને પવિત્ર મથકોની ઇજ્જત બાકી રાખવાને માટેનું છે તે માટે દુન્યાથી તશરીફ લઈ જતી વખતે હજરત (સ) એ કરેલી આખેરી વસીયત આપણને જોવાની છે. તે એ છે કે, આપે ફરમાવ્યું છે કે, “ મુશરફીનને અરબ દેશમાંથી કાઢી મુકો ? ” અને વળી ફરમાવ્યું છે કે, “ યહુદ, અને ખ્રીસ્તીઓને અરબ દેશમાંથી કાઢી મુકો ? ”

ઉપલા રસુલુલ્લાહ (સં)ના હુકમોમાં તમામ દુન્યાનાં મુસલમાનો આવી છે. અરબ, અથવા અરબ વગરના બીજા દેશોનું ખાસપણું નથી. શામી, તુરકી, અથવા હિંદીમાં કાંઈ ફેર રાખ્યો નથી. એ હુકમોની જરૂરત એટલા માટે હતી, કે મક્કા શરીફ, અને મદીના મુનવ્વરા ઇસલામના અસલી મથકો છે. હજ્જગળની પહેલી જગ્યા કે જ્યાંથી તૌહીદ રખાનાનીનો આદિતાબ ચમક્યો, અને તેણે પોતાની રજકણોને ચક્રચકિત બનાવી હર રજકણને દુન્યાના અનેક હિસ્સાને માટે એક એક આદિતાબ બનાવી દીધા. એ પવિત્ર જમીન ઉપર ઇસલામના ખરા જાનિસારો, અને ખુદા-પાકની તૌહીદ પર જાન કુરબાન કરવા વાળાઓના પવિત્ર ખુન્ના કતરાએ પડેલા છે. અને તેઓએ ઘણી હમામ દાર કુરબાનીઓ આપી, એ જગ્યાને કુદર, અને શિર્કની નાપાકાઓથી પાક કીધી છે.

એ માટે અરબ દેશ ઇસલામનો મૂળ પાંચો છે. તૌહીદના આદિતાબની ઉગવાની જગ્યા છે. ઇસલામી દબાબાનું મૂળ્ય બિંદુ છે, અને ખુદાઈ પ્રકાશકનો સીન છે એમાં ખુદા પાકના સર્વથી વધારે પવિત્ર દોસ્ત મોહમ્મદ (સં)ની આરામ કરવાની જગ્યા છે. એમાં દુન્યાનું સર્વથી પહેલું તૌહીદનું એખાદતખાનું છે. એની રેતાળી જમીનના હરહર દાણાએ સલામા (રહ)નું ખુન પીધું છે એમાં ઇસલામના દાદા હજરત ઇબ્રાહીમ (અલ)ની યાદચાર છે શું ! બનવા જોગ છે કે ઇસલામના દુક્લસનના

કપળમાં રહી એ જગ્યાએ પવિત્ર રહેશે ? શું ? ત્રણ પુદાને માનવાવાળા મહત્તિના પુનર્જીવો, અને બધી દુન્યાને પોતાની જાગીર સમજવાવાળા ઓથી એ ઉન્મેદ થઇ શકે છે, કે તેઓ પોતાના કપળ પછી રસુલે પાકના પવિત્ર રોજની, અને બચતુલ હરામની ઇજાત બાકી રાખશે ? અને એ તૌહીદના દુશ્મનો તેની પવિત્રતાને પોતાના ખેચાલી મધ્યમિદુમાં જગ્યા આપશે ? રૈયતના ધાર્મિક જીવસાઓથી કરી, અને પખલીક બેવફાઇના ભયથી કોઇ એવી વાત ન કરે, કે જેથી ઇસલામી આલમમાં એક તુફાન પેદા થાય, તો એ એક જાંદી વાત છે, પણ યુરોપીયન તાકતોની ધાર્મિક તરફદારીનો અનુભવ છે, કે જેના કારણે ખ્રીસ્તની જોખમજરી ફરજે બચતુલ મુકદ્દસની ફતેહને દબાવવા ભરી જેઠાદી જીત કહે છે. અને સેલોનીકા પર ગ્રીકોના કપળ વખતે એમ કહી ખુશી મનાવવામાં આવી હતી, કે યુરોપમાં ખ્રીસ્તી ધર્મનાં દાખલ થવાનો પહેલો દરવાજો પાછો ખ્રીસ્તીઓના કપળમાં આવી ગયો છે એક મિનિટને માટે પણ ખાત્રી થઇ શકતી નથી, કે આ ઇસલામના દુશ્મનો ઇસલામી પવિત્ર ઇજાત કાયમ રાખશે.

કેટલાક મુસલમાનો ઘોઠા ખાઈ રહ્યા છે, કે અંગ્રેજ કપળ પછી પણ હજી ચાલુ રહેશે, અને પહેલાં કરતાં પણ વધુ આરામની સાથે હજી કરી શકાશે. હું એ સાહેબોને એ અરજ કરું, છું કે શું તમોએ આ જાહેરી સફરને ખરેખરી હજી સમજી લીધી છે ? અને જાહેરી સફરના આરામને દીલની હાજરી, અને નિર્મળતા, અને ઇમાનનો મીઠાસ સમજી લીધો છે ? જરા થોપી જાઓ ? તમોને જાહેરી આરામનો પણ અનુભવ થઈ જશે. જરા આ સુનેરી તુફાન કે જે સ્વાર્થપણા અને આલાડીની સાથે અરબની સપાટી ઉપર ચઈ રહ્યું છે, એને જરા બંધ પકવા દો ? પછી આરામનો અર્થ પણ સમજાઇ જશે. વળી કહેવામાં આવે છે કે અરબ ઉપર ખ્રીસ્તનો કપળો નથી. પણ ત્યાં તો મકકાના શરીફનું રાજ્ય છે તો હું કહીશ કે મકકાના શરીફની હુકુમતની હકીકત જાણકારોની નજરથી છુપી નથી. જે શરીફએ પોતાના જીના માલીક નામદાર ખલીફતુલ મુસલેમીન કે જેવજીની તાબેદારી તેના ઉપર ફરજ હતી, તેનેથી એક ખ્રીસ્તી બળના બહેકાવવા પર બેવફાઇ કીધી, તે શરીફ જે ખ્રીસ્તનો પગાર ખાતા હોય, તે શરીફ કે જે નસારાઓની તસ્વીર પોતાને સીને લગાડી રાખતો હોય, તે શરીફ જે પુદાના પવિત્ર અને અમનની જગ્યાએથી ઇસલામીઓને

પકડાવી કાઢેરાને હવાલે કરતો હોય, શું ! તેની હુકમત ઇસલામી હુકમત થઈ શકે છે? અને તે ઇસલામનો આગેવાન થઈ શકે છે? નાં ! કદી નહીં !! દુકમાં બચતુલ મુકદ્દસ, હજમજ, એરાક વીગેરે ઇસલામીઓના પવિત્ર મથકો છે. કોન્સ્ટાન્ટીનોપલ, એડ્રીયાનોપલ, ઇસલામની જુની યાદગારો છે. એ બધાં મથકો ઇસલામી દબ્બખાનાં મધ્ય બિંદુ. અને ઇસલામીયા ખીલાફતની મુખ્ય જગ્યા હોવાના કારણે ધાર્મિક હુકમોના મુજબ નોન મુસલીમની અપવીત્ર અસરથી તેને પાક, અને સાફ રાખવાં ઇસલામીઓનું ખાસ ફરજ છે.

ઉપલી વીગતથી સાફ રીતે જણાઇ આવ્યું કે ઇસલામી દીની ફરજો શું છે.

(ક) પોતાના ઇસલામી ભાઈઓની મદદ કરવી.

(ખ) પવિત્ર મથકોનું રક્ષણ કરવું.

(ગ) ખલીફતુલ મુસલ્લીમીનને કાયમ રાખવામાં કોશીશ કરવી

[ધ] ઇસલામી ખીલાફત મજબુત કરવા કોશીશ કરવી.

હવે સવાલ એ રહ્યો કે હિંદના મુસલીમો એ ફરજોને કેવી રીતે પૂર્ણ અદા કરી શકે છે. તે પહેલાં મને કહેવા દ્યો, કે જ્યાં સુધી મને ખબર છે, ત્યાં સુધી એ માત્ર હિંદના મુસલમાનો તો શું ! તમામ દુન્યાના ઇસલામીઓમાંથી કોઇ એક પણ મુસલમાન એવો ન હશે, કે જે એ ફરજોની જાણથી નકાર કરે. અથવા કોઇ એક પણ શકે બતાવી શકે. એજ કારણે હિંદના એક છેડાથી બીજા છેડા સુધી એક તુફાન નજરે પડે છે. હર માણસ દુઃખી અને બેકાર છે. ખીલાફત કમેટીઓનો વધારો, અને આમ કોમી મેલાવડાઓ એની ફલીજ છે, પણ કેટલાકો એવા પણ છે, કે જેઓ ડરના કારણે આ ફરજ જે તેઓને અદા કરવાની છે, તે ઉપર તરેહ તરેહની શંકાઓ કરે છે. અથવા દુન્યાની લાલચ, અને સુનેરી, રુપેરી મસલેહતો ના કારણે બહાનાઓ કાઢે છે.

તમોને ખબર છે, કે હિંદના આલીમોની એક મોટી સોસાયટી એવો ફેસલો કરી ચુકી છે, કે હિંદના ઇસલામીઓની પાસે દુશમનોના નાશ:

કરત્રા માટે તોપો, ખંડુકા, અને એરાપલેત્રો નથી, તેથી તેઓ હથ્થારી લડાઇ કરી શકતા નથી. પણ તેઓને માની લેવું જોઈએ, કે જ્યાં સુધી સ્ત્રીઓનું પ્રધાન મંડળ ઇસ્લામીઓની મતલબો કમીલ કરશે નહીં, ત્યાં સુધી તમામ હિંદુસ્તાનના મુસલમાનો તેઓની સાથે અસહકારી લડાઇ ચાલુ રાખશે એટલે મુશલમાનો ઉપર હરામ છે, કે તેઓ ઇસ્લામના દુશ્મનની સાથે એવી નીસબતો કાયમ રાખે, કે જેથી તેઓની કોઇપણ તાકતને મદદ પહોંચે અને તેઓના ગર્વ, અને અભિમાનના કેદને તેજ કરે. અને મુસલમાનો ઉપર પહેલું ફરજ છે, કે તેઓ ઇસ્લામના દુશ્મનોને દુશ્મનનાજ દરજ્જામાં સમજે. અને એવી નીસબતો ન રાખે. કે જેથી તેઓની સાથે મહોબત પેદા થાય, એ સદાચરણી લઠાઈનું નામ તકે મવાલાત છે જે માટે પવિત્ર કેરાનમાં આવ્યું છે કે “અય હમાનવાળાઓ ! મારા, અને તમારા દુશ્મનોને દોસ્ત અને મદદગાર ન બનાવો ?” એ પવિત્ર વાક્યામાં હક તઆલાએ ખુદાના દુશ્મન. અને ઇસ્લામીઓના દુશ્મનની સાથે સહકાર કરવા ચડી મના ફરમાવ્યું છે એ પવિત્ર આવત ઉતરવાનું કારણ એ હતું, કે જે વખતે હઝરત (સં)એ મકકાની ફતેહને ઇરાદો કર્યો, અને તે લડાઈની તૈયારીઓ શરૂ કરી, તે વખતે હાતેબ ખખને અમી મુહન્તેઆહ સહાબીએ મકકાના કાફેરા ઉપર એક છુપો કાગળ તેઓને ખબરદાર કરવાને માટે લખ્યો. જેમાં લખ્યું હતું કે રસુલે ખુદા તમારી ઉપર હુમલો કરવાની તૈયારીઓ કરે છે, માટે તમે તમારી બલાઈ છુરાઈ સમજ લ્યો. કેરોશોની સાથે હાતેબને કોઇ નીસબતી સબ્ધ ન હતો. એ માટે હાતેબે ચાહ્યું કે હું એઓની ઉપર આ એક ઉપકાર કરું. જેના બદલામાં તેઓ મારા બાળ, ખચ્ચા, માલ, મીલકત જે મકકામાં છે, તેનું રક્ષણ કરે. પણ જ્યારે નખી (અલ)ને એ વાતની વહીવટી ખબર મળી ગઈ, જેથી તે કાગળ રસ્તામાં પકડાઈ ગયો. ત્યારે ખુદા પાકે આ પવિત્ર કલામ ઉતાર્યું, જેમાં બધી બાબતો સમજવા જેવી છે.

તેમાં પહેલાંતો એક ખુદા પાકે “મારા, અને તમારા દુશ્મનો,” એમ ફરમાવ્યું છે. એથી સાફ રીતે સમજાય છે, કે ખુદાના, અને ઇસ લામીઓના દુશ્મનોથી અસહકાર કરવાનો હુકમ આપવાનું કારણ તેઓની દુશ્મનની, અને અદાવત છે. ત્યારે જ્યાં પણ દુશ્મનની મોજુદ હશે, ત્યાં

અસહકારનો હુકમ એવીજ રીતે લાગુ પડશે. જેવી રીતે મજબૂર આમત શરીર ઉતરવાના કારણમાં થયો હતો.

બીજું એ કે હાતેળ એ મકકાના કાફરોની મહોબતમાં, અથવા દીલી વલણ, અથવા તેઓના કુફરથી રાજ હોવાના કારણે લખ્યો નહોતો. તેતો માત્ર એક દુન્યવી મસલેહતના કારણે લખ્યો હતો, અને તે મસલેહત પણ એ હતી, કે તેના બાળ, બચ્ચાં, ધરખાર વીગેરેના રક્ષણને બીજો કાંઈ ઉપાય ન હતો. કારણ કે તે ચીજને તે જગ્યાએ હતી, જ્યાં દુશ્મનો સંપૂર્ણ બળવાન હતા. એથી હાતેળનું એ ખખર આપવું, દુશ્મનોની એક ખીદમત (પોતાની ચીજોના રક્ષણ)નો એક બદલો હતો એમ છતાં પણ હક તઆલાએ હાતેળના એ ખખર આપવાને સહકાર કહ્યો, અને મનાઇને હુકમ ઉતાર્યો.

ત્રીજી બાબત એ છે, કે હાતેળનું એ કામ કાંઈ દુશ્મનોને હથ્થાર ની મદદ આપવા ખરાખર પણ ન હતું, પણ માત્ર તેઓને તેઓના જુરા છેવટથી ખખરદાર કરવું હતું, અને પોતાની મુક્તિનો માર્ગ વિચારવા માટે હલાક થઇ જવાનું વખત શીર ઉપર આવે તે પહેલાં એક મોકા આપવાનો હતો. પણ એટલી વાતને પણ હક તઆલાએ સહકારમાં ગણી. દુશ્મનોથી અસહકાર કરવાનો હુકમ ફરમાવ્યો, હાતેળના તે છુપા કાગળના શબ્દો ઉપલી બાબત ઉપર રોશની નાખશે. “રસુલુલ્લાહ (સં) તમે ઉપર હુમલો કરવાનો ઇરાદો રાખે છે, માટે તમે તમારો બચાવ અખત્યાર કરો.” અને જ્યારે નબી (સં) એ પુછ્યું કે અય હાતેળ! આ શી ચળવળ હતી? ત્યારે હાતેળે કહ્યું, કે “હુજુર! મેં આ કામ કુફરના કારણે, અથવા ઇસલામથી ફરી જવા, અથવા ઇસલામ લાવ્યા પછી કુફરની સાથે રાજ હોવાના કારણે કર્યું નથી મારા બાળબચ્ચાં મકકાના કાફરો તરફ હતાં, અને મને તેઓના જાનનો ભય હતો, તેથી મેં વિચાર્યું, કે હું તેઓ ઉપરએક ઉપકાર કરું. અને ખરેખર હું જાણતો હતો કે તેઓ પર હક તઆલા પોતાનો ગજબ ઉતારશે, અને મારો કાગળ કાંઈ પણ ફાયદો પહોંચાડશે નહીં.”

ચોથું એ કે હજારત ઉમર (૨૬) એ એ કામને ઇસલામથી બંધત તોડી નાંખવા સાથે સરખાવ્યું, અને કહ્યું કે, “ યા રસુલુલ્લાહ ! એણે ઇસલામથી બંધત તોડી નાંખી છે અને આપના વિરુદ્ધ દુશ્મનોને મદદ કીધી છે. ”

એ પછી હક તઆલાએ ફરમાવ્યું, કે “ હક તઆલા તમોને એવા લોકો સાથે સહકાર કરવાથી મના કરે છે, કે જે તમારાથી જીની લડાઈ કરે છે. અને [જેણે તમોને] તમારા ઘરોથી કાઢી મુક્યા, અને કાઢવાવાળાના મદદગાર થયા, જે લોકો તેઓથી સહકાર રાખ્યો તે જુલમગારો માંથી છે. ”

જે કાફિરોમાં ઊપલી ત્રણુ બાબતો હશે, તેની સાથે સહકાર કરવા થકી ઊપલી આબાત હરામનો ફકમ કરે છે. * તેમાં એક તો “ મુસલમાનોથી ધાર્મિક મુદ્દ કરવું ” બીજી “ મુસલમાનોને તેઓના ઘરોમાંથી કાઢવું, અને ધર બરખાદ કરવું. ” અને ત્રીજી બાબત “ કાઢવાવાળાઓને મદદ કરવી. ”

હવે આપણે પહેલી વાતને લ્યો, કે ખીટનને ઇસલામની સાથે આ જેહાદ હતો કે નહીં, ખીટનના વડા પ્રધાને જનરલ એલમખીને બચતુલ મુકદ્દસની ફતેહ વખતે જે મુખારકબાદી આપી, એ ફતેહને દમા-મદાર જેહાદ કહ્યો હતો. તુર્કી સાથની મુલેહની શરતો ઉપર નજર નાંખવાથી જાણી જુદી રાખનારને પણ ખરી હકીકત પોકારીને કહે છે, કે એ જેહાદ છે. થરેસ પર ઝીંકાને કબજો અપાવવો, ઇસ્તમબોલ પર કબજો કરવો, સ્મર્નામાં ગ્રીક જુલમીઓને જુલમ કરતાં

* પણ એ ઉપરથી એમ મતલબ નથી, કે જે કાફિરોએ એવા કામો કર્યાં હોય, તેની સાથે જાહેંગી શુધી અસહકાર કરવો. પણ જ્યારે તે કામો કરનાર મુસલમાન થઈ જાય, તો તેના ઇસલામ લાવતાંજ તેના પાછલાં કામો કર્યાંજ નથી, એમ થઈ જાય છે, અથવા તેનેથી મુસલમાનો મુલેહ કરે, તો મુલેહની શર્તો પર અમલ કરવો જરૂરી છે. જેવી રીતે મકકાના કાફિરોની સાથે હોદ્દખીયાહની મુલેહની શરતોમાં નથી (સં) એ તે મુસલમાનને પાછો આપી દીધો, કે જે કાફિરોની કેદમાંથી નીકળ્યા આપની ખીદમતમાં હાજર થયો હતો.

ન અટકાવવું, એ બધી વિગતોથી કાંઈ પણ ગુમાન બાકી રહેતું નથી, કે તુર્કો સાથે માત્ર તેઓના મુસલમાન હોવાના કારણે આ બધી એ ઇનસાફીયો દુરસ્ત રાખવામાં આવી છે,

હવે આપણે બીજી વાતને લ્યો, કે મુસલમાનોને ધરોભાથી કાઢવા. એ વિશે જણાવું છું, કે ઇસ્તમબોલ, અને તેની આબુ બાબુએ હજારો વતનીઓ વતન છોડી નાસી ગયા, ખુદ ગાદી વારેસ શાહનદાએ રાજ્યથી ઇસલામી હીમાયતના કારણે ધણી વખતે નાશી જવાને પ્રયત્ન કર્યો, પણ તેને સખત પહેરા નીચે રાખવામાં આવ્યો. ગ્રીકોના જુલમથી રમનાના હજારો મુસલમાનો ધરબાર છોડી નાશી ગયા, કોન્સ્ટાન્ટીનોપલથી કેટલાક મોટા, અને આગેવાની ભર્યો ભાગ સેનારાઓને દેશ પાર કરી માલટા મોકલી આપવામાં આવ્યા. એ બાબતો મુસલમાનોને ધરોથી કાઢનાર, અને કાઢનારને મદદ કરનારના હુકમમાં દાખલ છે. માલટામાં તુર્કોના ઘણા આગેવાનો મારી ત્યાંની હાજરી દરમ્યાન નજરકેદ હતા.

ન્યારે ઊપલી ત્રણે બાબતો બ્રિટન ગવર્નમેંટના જોખમદાર પ્રધાનોના તરફથી થવા પામી, ત્યારે શું ! હજી પણ કાંઈ મુસલમાનોને બ્રિટન સાથે સહકાર હરામ વીરો કાંઈ શંકા બાકી રહી શકે છે ?

હવે એક શંકા એ બાકી રહી, કે મવાલાત જુદી ચીજ છે, અને મોઆમેલાત જુદી ચીજ છે. અને ઊપલી આયત મવાલાત કરવાને નાં પાડે છે. મોઆમેલાતને માટે નાં પાડતી નથી. તો હું કહીશ, કે હાં ! મવાલાત અને મોઆમેલાતમાં સમજના આધારે તફાવત જરૂર છે. પણ મવાલાતના અર્થમાં નજદીકી ઉત્પન્ન કરવા વાળી નીસબતો, અને પોત પોતામાં દોસ્તીની તમામ દોસ્તી કરવાના આધારો શબ્દકોષના આધારે દાખલ છે તેથી તમામ એવા મામલાઓ કે જેથી મવાલાત (દોસ્તી) વધે. અને એવા મામલાઓ તેઓની વેરી તાકતને વધારે, અને એવી નીસબતો (લશકરી નોકરી વીગેરે) જે મુસલમાનોને હલાક કરે, અને ઇસલામી દમામ ઘટાડવામાં દખલ રાખતી હોય, અને એવાં કામો કે જેના કારણે એઓ ઇસલામીઓની રાજી ખુશી પર કાંઈ વખતે દલીલ આપી શકે, અથવા એવી રસમો કે જેથી આપણને એઓની સાથે મહાબલ છે, એમ જણાઈ આવતુ હોય, એ બધી

આખતો ખરેખરી રીતે હરામ મવાલાતમાં આધારની સાથે દાખેલ છે. હાથેતના ખનાવને જરા વિચાર કરી હજરત ઉમર (૨૬) ની પ્રમાની આંખોથી જો જોવામાં આવશે, તો પછી કોઇ પણ શંકા આકા રહેશે નહીં એના વધુ ખાલાસાને આ વખત ન હોવાના કારણે માત્ર એટલાજ ઉપર તમામ કરે છું, અને જો બીજી શંકા પેદા થાય છે, કે પ્રસલામીઓ તાર્મવાલાતથી ઇબ્ન, અને તકલીફ ઉઠાવશે, તે ત્રિશે કોઈ દુકમાં કહેવું જરૂરી સમજું છું.

જો વખતે યહુદ બનુ ક્તીકાઅથી મુસલમાનોની લડાઈ શરૂ થઇ તે વખતે એબાદાહ બીન સામત અનસારી (૨૬) એ ફરમાવ્યું કે યા રસુલુલ્લાહ! મારી યહુદની એવી મંડળીથી મવાલાત હતી, કે જેઓની સંખ્યા ઘણીજ મોટી. અને બળવાન છે. પણ હું આજે તેઓની મવાલાતથી હાથ ઉઠાવું છું. અને હવે ખુદા, અને તેના રસુલ વગર મારો કોઈ મૌલા નથી.” એ ઉપરથી અબદુલ્લાહ ઇબ્ને અબી (મોનાફિક) બોલ્યો કે, “હું તો યહુદીઓના મવાલાતથી હાથ ઉઠાવી શકતો નથી. કારણ કે મારી તો તેઓ વગર ગુજર થવી મુશ્કેલ છે.” એ ઉપરથી હકતઆલાએ આપતો ઉતારી કે, “અથ ઇમાનવાળાઓ તમો યહુદ, અને નસારાને દોસ્ત ન બનાવો? અને તેઓથી મવાલાત ન રાખો? હવે જો ઉપલા મોનાફિકએ જો એમ કહ્યું કે, “હું તો યહુદની મવાલાતથી હાથ ઉઠાવી શકતો નથી. મારી તો તેઓ વગર ગુજર થવી મુશ્કેલ છે.” એ તેનું કહેવું પણ મવાલાત દુરસ્ત થવા માટે સંપૂર્ણ ન થયું. અને મવાલાત કરવાની રજા ન આપી. અને બીજી જગ્યાએ એવાઓ માટે ફરમાવ્યું કે, “એઓના દીલોમાં બીમારી છે” અને જો તેઓએ કહ્યું કે અમને તો તકલીફ, અને ઇબ્ન પહોંચવાને ભય છે તેના જવાબમાં હક તઆલા ફરમાવે છે કે “હક તઆલા ઘણી જલદી પોતાની તરફથી મુસલમાનોની ફતેહ, અથવા બીજો કોઈ દમામદાર દુકમ બાહર કરશે. જેથી તે બધા ડરપોકો પોતાના બાવી ઇરાદાઓ પર લજવાશે.”

આજે પણ એક કાર્ય કરવા જેવું મોટું મેદાન તમારી આગળ પડ્યું છે. અને પરિક્ષાનો સુખત ઉતારો આગળ છે. તમો વધુ આગળ

ન જાઓ ? માત્ર તમારા નોમદાર માલીક રસુલે કરીમ (સં) ની હાલતો પરજ વિચાર કરે ? કે હુશુર (સં) ને અરખના કાફિરોએ એટલી તકલીફ આપી હતી. કે અલ અમાન ! અલ હકીઝ ! ! પણ આપ તે તમામ જીવતોડ તકલીફોને ધણીજ મજબુતીની સાથે સહન કરતા રહ્યા, અને પોતાના ફરજ ઇસલામ ફેલાવવાને સંપુર્ણ રીતે કરતા રહ્યા. છેવટ એટલે સુધી વાત આવી કે, મકાના કાફિરોએ આપને મારી નાખવાનો હરાદો કરી, આપના ઘર ઉપર ઘેરો નાખ્યો તે વખતે આપે ખુદાપાકથી કુકમ લઇ, મકાન તજ તશરીફ લઇ ગયા, અને સોર નામની ગુફામાં ત્રણ દિવસ રહી, મદીના મુનવ્વર આહ્યા ગયા. તે જમાનામાં મુસલમાનોની સખત રીતે પરિદા હતી કારણકે મુસલમાનોની સંખ્યા ધણીજ ઓછી, અને પૈસા સંબંધી હાલત ધણીજ તંગ હતી. પણ તેઓનું ઈમાન સંપુર્ણ. અને દીલ ખુદા તરફથી નિશ્ચીત હતા. તેઓની સન્માન, અને મજબુતીની ખરકત હતી, કે જેથી કાફિરોના બધા ધરાદાઓ છુળમાં મળી ગયા, અને ફજેન થઈ દારી ગયા, અને ખુદાનું નુર તમામ દુન્યામાં પ્રકાશ્યું.

મારી મતલબ એ બયાનથી માત્ર એ છે, કે આજે અગર મુસલમાનોના ઈમાન મજબુત થઇ જાય, અને ખુદા પાકે જે કાયદો કર્યો છે, કે “ અમેા પર મુસલમાનોની મદદ કરવી જરૂરી છે. ” એ વાક્ય પર પુરેપુરો ભરાસો થઇ જાય, અને તકલીફ ઉઠાવવામાં જરા સખર, અને મજબુતીથી કામ લ્યે, તો તેઓની ફતેહ ખરેખર છે. કારણકે મુસલમાનોની સંખ્યા દુન્યામાં ચાલીસ કરોડની છે. જેમથી સાક્ષાત સાત કરોડ દિંદમાં વસે છે. અગર એ બધા એક મત થઇ ઇસલામી ખીદમત કરવા માટે સખર અને મજબુતીની હાલ લઇ ઉભા થઇ જાય, તો શું ! કોઇ તાકત એવી પણ છે કે જે તોહીદની વીજળી પર ફતેહ મેળવી શકે ?

ખુદાના દુશમનો હંમેશાંથી ઇસલામ, અને ઇસલામીઓને આ હરતીના સફા પર નાખુદ કરવાની કોશીશ કરે છે. પણ ખુદા પાકની મદદ, અને તોશીકથી મોમીનોની ઈમાની તાકત, અને મજબુતી તેઓની કોશીશોની સબે સદે સાંકંદરી સામેત થઇ છે. ઇસલામ ખુદાનું નુર છે, જે કદી પણ એ અધિબાઓની કુંકથી જુઝારો નહીં,

અમ તૌહીદના યાળકા । આજે તમારા ઇમાન, અને નિર્મળતાની પરિક્ષા લેવાઈ રહી છે. ખુદા પાક જીએ છે, કે કોણુ તેના જમાલ, અને જખ્મરતની આગળ શીર નમાવે છે, અને કોણુ એવા છે, કે જે દુન્યાની નાલક પામવાવાળી હસ્તીઓના ડરથી ખુદાની અમાનતમાં ખેયાનત કરે છે. અગર તમેને કયામતમાં ખુદાની આગળ જવું છે. અને રસુલ (સં) ની શકાઅતની જરૂરત છે. તો તેના પાકદીનનું રક્ષણ કરો ? અને તેના પવિત્ર હુકમો પર ચાલો ? તેની તૌહીદની અમાનતને ખરખાદ અવા ન દ્યો ? અને તેની આપેલી ઇજ્જતને હકીકી ઇજ્જત સમજો ? ઇસલામ માત્ર એખાદતનું નામ નથી પણ તમામ ધાર્મી, મુલકી કારોખાર, સદાચરણી, રાજ્ય વહીવટ વીગેરેની જરૂરતો ને માટે એક સંપુર્ણ અંદોખસ્ત નું નામ છે. જેઓ આ જમાનામાં ઘરોમાં બારાઇ ઇસલામી ફરજો અદા કરવાને સંપુર્ણ સમજે છે, તેઓ ઇસલામના પાઃ સાદ્દ દામન ઉપર એક એખદાર ધબ્બો લગાડે છે. તેઓના ફરજો માત્ર નમાજ, રોઝા પરજ પુરા થતા નથી. પણ તેની સાથે ઈસ્લામની ઇજ્જત સદા કાયમ રાખવા અને ઇસ્લામી દમામનું રક્ષણ કરવાની જોખમદારી પણ તેઓ ઉપર જરૂરી છે. અમેને અને તમેને ખુદા પાક તે કામ કરવાની સમજ આપે, કે જેનેથી જે રાજી, અને જેને તે પસંદ કરતો હેઃય.

હીંદુ બાઇઓએ જે આ મુસીબતમાં તમારી હમદદી, કીધી છે, અને કરી રહ્યા છે, એ એઓની મદાયરણી શરમ, અને ઈનસાની ખાનદાનીની દલીલ છે. ઇસલામે ઉપકારનો બદલો ઉપકાર બતાવ્યો છે પણ જાહેર છે, કે ઉપકાર તેનું નામ છે, કે તમે તમારી પોતાની ચીજ કોઇને આપી દ્યો. પારકી ચીજ ઉંચકી ખીજને આપી દેવાને ઉપકાર કહેતા નથી. એ માટે તમે હીંદુ બાઇઓના ઉપકારના બદલામાં તેજ કામ કરી શકો છો. કે જે અખલાકી, અને શરીફાના રીત મુજબ તમાન અખત્યારથી કરી શકતા હોવ, દીની હુકમો ખુદાની અમાનત છે, એ ઉપર તમારો કશો અખત્યાર નથી. એ માટે જરૂરી છે. કે ઇસલામની હદમાં રહી. તમે ઉપકારને બદલે ઉપકાર કરજો. અને બન્ને કામો મળી એક એવા જોશવર દુશમનના મોઢાબલા માટે તૈયાર થઇ જાઓ, કે જે તમારા ધર્મ, અને સ્વતંત્રતાને પાયમાલ કરી રહ્યો છે.

આલીમોની મંડળી કે જે ખરેખર ઇસલામીઓની ધાર્મિક આગેવાન

છ. તેઓ પર આ વખતે ફરજ છે, કે વખતની ખારીકી, અને જરૂરતા નજરથી ચુમ ન કરે, અને પોત પોતાના ઝગડા, અને વિરૂદ્ધતામાં પડી મુળ હેતુને ખરાબ ન કરે, નહીં તો મુસલમાનોની ખરાબી, અને બર-ખાદીની તમામ જાંખમદારી એઓને શીર રહેશે. ઇસ્મી ખારીકીઓની શાંખ ખોળ માટે ઘણાં મેદાનો ખુલ્યા છે. એખાદતને માટે તમને ઘણી રાતો શીરકત વગર તમોને મળી શકે છે પણ જે કામ કે જખલ ઓહદ અને જાંખે બદરમાં થયાં હતાં, તે કામો મસજીદે નખવી જેવી પવિત્ર જખ્યાઓ શવાઓ લાયક ન હતાં.

આજે હકો માંગવાને માટે આમ સલાઓ ભરી બેગા મળવું અવ-સ્ય જરૂરી છે, માત્ર રાત્રીના સમયે દોઆ કરવી કાશી થઈ શકતી નથી. અગર ચાલુ જમાનામાં આપણને એરોપહેનો, તોપો, બંદુકોનો ઉપયોગ દુશમનોનો નાશ કરવાને માટે દુરસ્ત થઈ શકતો હતો, તો મોટા મેલા-વડાં, કામોની એકયતા, અને એકમતીનીં મતલબો પણ દુરસ્ત શવામાં વાંધો આવશે નહીં. કારણ કે આ જમાનામાં જેઓની પાસે એરોપહેનો, તોપો, બંદુકો નથી, તેઓના એજ દય્યાર છે.

જહાલા સાહેબો! ધીટનનો એવો દાવો છે, કે તે કાંઈના પણ ધાર્મિક કામોમાં માયુ મારતી નથી, એમ આજે આપણે વરસોથી શાંભ-ળતા આવ્યા છીએ, પણ હું પુછું છું, કે શું ઇસ્લામીઓ પોતાના દરેક ધાર્મિક કામોમાં પુરેપુરી સ્વતંત્રતાની સાથે કામ કરી શકે છે ? શું ! રાજ્યનો બળવાન પંજે તેઓની ગરદન દખાવવા હર વખતે તૈયાર નથી ? આજે મોલવી ઝફર અહમદ ખાન, મોલવી લોકા ઉલ્લાહ, મુફ્તી એકબાલ અહમદ, મોલવી મોહમ્મદ શાંખર, અને એવી રીતે બીજાં હિંદનાખાળકે કયા ગુનાહના આધારે કેદખાનું ભોગવે છે ? શું ! તેઓએ ઇસલામના ધાર્મિક કુકમો ફેલાવવા વગર કાંઈ બીજાં ગુનોહ કર્યો છે ? શું ! ધાર્મિક કુક-મોના ફતવા જપત થયા નથી ? શું ! મુસલમાનોની દબરો પરદાવાલી બીબીઓ નીકાહ, અને તલાકના ફેસલાઓમાં નોન મુસલીમ ખાતાઓમાં ઇસલામી કુકમો વિરૂદ્ધ ફેસલો કરવાને નાચાર નથી ? શું ! પાડોસીઓ ના હકો અને કબજા વહીવટના કાયદા ઇસલામીયા શરીઅત પ્રમાણે છે ? ઉપલી તમામ ચીજો જેની પુરી ખબર રાખવી જમધમિતે ઓલમાના ફક્તેમાં અર્થથી વધારે જરૂરી છે.

એવીજ રીતે ઇસલામી ધાર્મિક શિક્ષણને માટે કોઈ કારગર બંદોબસ્ત કાયમ કરવો, અને તમામ ઇસલામી મદ્રસાઓને એકજ રીત પર ચલાવવા, એવીજ રીતે ઇસલામી વકફોનો બોહલો વહેવાર પશુ એક ખાસ બંદોબસ્તનો મોહતાજ છે, એવી રીતે બીજી ધણી ઇસલામી જરૂરતો જે આ મોટી મંડળી આલીમોનાં એક જગ્યાએ ભેગા ન મળવાના કારણે વિખરાયલી હાલતમાં છે, તે સર્વનો ચોગ્ય બંદોબસ્ત કરવો આ જમાનામાં ખાસ જરૂરી છે. હકતઆલાનો બેસુમાર એહસાન છે, કે તેણે પોતાના રહમથી આ મોટી મંડળીને ભેગી કીધી, અને ઉમ્મેદ છે, કે એ જમાન્યત તમામ વીખરાયલા કામોનો પૂરતો બંદોબસ્ત કરશે.

મારી વાત બંધ કરું તે પહેલાં તમો સાહેબોથી હું એક ધણી નમ્રતા પૂર્વક અરજ કરું છું કે હર હાલતમાં ખુદા પરજ બહસો રાખવો અને દીની ફરજો અદા કરવા માટે મજબુત ધરિદો બાંધવો. ખુદાની રહમત પોતાના નેક બંદાઓની સાથે રહે છે. અને તેની દયા ધરડાઓ, અને તેની ઉપર વિશ્વાસ રાખવાવાળાઓને મદદ કરે છે,

ઓ જીવતા, અને પવિત્ર ખુદા ! ઓ બક્ષેશ કરવાવાળાઓમાં સર્વથી વધારે બક્ષેશ કરવાવાળા ! ઓ બન્ને આલમના બાદશાહ ! અમારા પાપોને માફ કરી દે ! અને ધરડા, અને અબજો પર દયા કરે ? અમોને સારા કામોની સમજ આપ ? અને દીનની સેવા માટે અમારા હલો મજબુત કરે ? અને અમારા પહેાંચાઓમાં શક્તિ આપ ? અમારા અને તારા દુશ્મનોનો નાશ કરે ? ખરાને વિજય, અને ખોટાને પરાજય આપ ? આમીન ! છેવટે મતલબ એ છે, કે તમામ સ્તુતિ તે ખુદાને માટે છે, જે તમામ આલમનો પાળવાવાળો છે, અને સલામતીઓ, અને રહેમતો તેના રસુલ મોહમ્મદ (સં) પર અને તેમનાં કુટુંબીઓ, અને તેમના દોસ્તોપર થાઓ ! ! !

સમાપ્ત.

ਭਾਇਰ ਘੁਮਾਰ.

ਅਭਿਆਸ ਭਾਗੁਤ ਜੇ ਭਾਇ ਭੁਲਾਏ ਮਾਨਸੁਤ
ਜੇ ਭੁਲਾਏ ਭਿੰਨ ਭਾਗੁਤਾ ਭਾਗੁਤੀ ਮਾਨਸੁਤ ਭਾਗੁਤ (੨)
ਜੇ ਭੁਲਾਏ ਭਾਗੁਤਾ ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ
ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ
ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ

ਭਾਗੁਤੀ ਸੇਫਟੀ.

ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ ਸੇਫਟੀ

ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ ਭਾਗੁਤੀ

